

Đorđe Đ. Vlajić

JOŠ JEDNO
LICE
U GOMILI

Београд, 2019.

Đorđe Đ. Vlajić

JOŠ JEDNO
LICE
U GOMILI

M
Vukotić
Media

Београд, 2019.

UMESTO PREDGOVORA

Svojim prvim romanom „Još jedno lice u gomili“, autor Đorđe Vlajić se nameće kao inteligentan i hrabar pripovedač koji vešto gradi tkanje savremenog trilera na više nivoa. Posmatran kao klasičan akcioni triler sa elementima špijunskog romana, Vlajićev prvenac funkcioniše besprekorno, ali nam, takođe, daje i duboke psihološke portrete svojih likova koji su stvarni i ranjivi. Neskrivena je i potpuno uspela želja autora da osvetli zanimljiv i tajanstven svet tajnih službi, globalnih konspiracija i organizovanog podzemlja.

Moderan ritam i vizuelni stil naracije vode nas kroz mračni svet kriminalnog miljea koje vešto parira državnim i paradržavnim službama. Intrigantni i trodimenzionalni likovi sa kompleksnim karaketrima, čime je prevaziđena zamka tradicionalne podele na „dobre i loše momke“, privlače čitaoca svojim vrlinama, ali i manama. Uvučeni duboko u svoje organizacije, potčinjeni sopstvenim čvrstim kodeksima oni prirodno egzistiraju u okvirima zadatog žanrovskog modela. Poseban kvalitet ovog romana predstavlja autorovo odlično poznavanje tehnologija, oružja, tehnika koje se koriste i logistike tajnih službi i organizovanog kriminala kojima daje verodostojnost koja je preko potrebna romanima ovog sižea. Preplićući znalački više narativnih linija, autor gradi stvaran i primamljiv svet sa motivima hrabrosti, izdaje, ljubavi, žrtve i časti u kojem je život roba koja se lako uzima, a teško

daje. Snaga anitheroja je upravo u njihovim kvalitetima, a junaka u njihovim manama za koje se vezujemo. Pisan lako, roman *Još jedno lice u gomili* se čita sa uživanjem, a pripovedač dajući različite glasove svojim junacima stvara uverljivu realnost koja prevazilazi mnoge iskusnije savremene svetske pisce.

Svojim prvim romanom Vlajić jasnim i znalačkim rukopisom ispisuje poglavlja koja se čitaju u jednom dahu i ispunjava primarne funkcije špijunskog romana, a to je da zabavi, iznenadi i edukuje svoje čitaoce koji će iščekivati njegovo sledeće delo.

Alek Conić, reditelj

Bret Frampton je uživao u pogledu. Pejzaž je bio veličanstven: nepregledna zelena polja i iskričava linija Lamanša u daljini. Sasvim na kraju. „Na kraju čega“, pitao se.

– Kraja nema – izgovorio je i pogledao na sat.

Osam i trideset dva. Skratio je vreme vožnje za celih sat vremena. Kada je pre godinu dana prvi put krenuo od Hereforda do Sidmauta, trebalo mu je bezmalo jedanaest sati. Već za par meseci, ovu je razdaljinu prelazio za manje od deset sati. Verovatno ni vrhunski biciklistički trkači ne bi uspeali da postignu bolje vreme s obzirom na to da su u tom delu Engleske putevi seoski, neasfaltirani. Osim nepreglednih krivina obraslih visokim žbunjem, put je bio uzak i na užas svih vozača neretko bi se isprečilo stado ovaca ili krava. Prava seoska idila, ni nalik na centralni ili severni industrijski deo zemlje. I Hereford je tu gde mu se nalazila baza bio poznat po stočarstvu, ali je i taj deo Engleske bio urbaniji nego jug.

Pogleda uprtog na poslednje uzvišenje, promenio je brzine i počeo brže da vrtili pedale.

– Na vrhu uvek čeka nagrada – rekao je.

Za dva minuta savladao je uspon i stao. Uživao je u rajskom doživljaju spajanja zemlje i neba. Meštani su tvrdili da se tokom vedrih letnjih dana u daljini, sa druge strane Lamanša, mogao videti francuski Kalej.

Put do centra Sidmauta odatle je vodio nizbrdicom. Iz čiste dosade i da ne bi kočio, još nekoliko puta je zavrteo pedale. Sidmaut je bio primorski gradić i u tri po podne bio je avetinjski pust. Zabrana točenja alkohola u pabovima u poslepodnevnim časovima dodatno je pospešivala ovu gradsku naviku. Skrenuo je u ulicu Hargrejev. Sa obe strane su se tiskale tradicionalne engleske kuće sa fasadama od crvene opeke. Koliko god puta da je ovuda prošao, uvek bi se divio besprekorno uređenim travnjacima. Stanari su ih održavali kao za takmičenje za najlepšu baštu.

Zaustavio se ispred svoje kuće. Njegov je travnjak bio zapušten. Po engleskim standardima trava duža od tri santimetra smatrala se neurednom. Proverio je poštansko sanduče, prebacio bicikl preko ramena i zastao ispred ulaznih vrata. Navika. Osvrnuo se i pogledao niz ulicu, levo pa desno. Otključao je i ušao. Bicikl je ugurao u ostavu, nakrivivši ga na zadnji točak. Bacio je pogled ka dnevnoj sobi. Navika. I zaputio se hodnikom u kupatilo. Izuo se i skinuo majicu. Sa veš-mašine je spustio vagu. Osamdeset devet kilograma. Četiri kilograma manje nakon sto dvadeset i tri milje vožnje bicikla.

Tuširao se deset minuta. Ogrnuo je frotirski bademantil i otišao u kuhinju da napravi šejk. Neobičajeno dugo je preturao po ostavi kada je shvatio da ništa od hrane više nije jestivo. Iz jedne od fioke je izvukao crnu kesu za smeće. Začas ju je napunio otpacima, praznim konzervama i smežuranim pakovanjima nečega što je nekada moglo da bude hrana. Krenuo je niz hodnik da izbaci kesu kada se setio da je nedelja. Smeće nije smelo da se

izbacuje nedeljom. Nije bilo propisano zakonom, doduše, ali se smatralo nepristojnim. U konzervativnoj britanskoj imperiji nepristojnost se smatrala bezmalo kriminalnim činom. Vratio se u ostavu i odložio kesu. U frižideru je pronašao „V8“¹ sokove od povrća. Idealno rashlađeni, pomislio je, noseći tri pakovanja.

Ušao je u dnevnu sobu. Bila je bezlična. Udobno, ali nezapamtljivo. Skladno, ali obično. Seo je u fotelju i uključio te-ve. Vrteo je kanale i pre nego što je uopšte postao svestan svoje pospanosti, utonuo je u san.

Reska zvonjava telefona ga je doslovce izbacila iz fotelje. Skočivši da što pre dohvati telefon, koji je usled vibracije klizio sa stola, registrovao je da na televiziji još traje prenos kriket-meča između Engleske i Pakistana. Nažalost, Pakistanci su ponovo vodili u finalu svetske serije.

– Halo? – javio se.

– Nevolja – rekao je glas sa druge strane.

Istog trenutka telo Breta Framptona se ukrutilo. Naboj adrenalina. Dugogodišnje iskustvo mu je nalagalo da se opusti laganim, dubokim disanjem kroz nozdrve.

– Kad i gde? – pitao je Bret.

– „Tri krune“ – odgovorio je glas.

– Lokalno?

– Tu sam za 30 – čulo se sa druge strane.

Okrenuvši se, Bret je oborio bocu sa ostatkom soka. Gusta, crvena tečnost poput krvi širila se po vunenom čupavom tepihu bež boje. Hitrim

¹ Popularni sokovi od osam vrsta povrća ili kombinacije voća i povrća.

skokovima, gibak poput pantera, popeo se na sprat i uleteo u spavaću sobu. Kao i ostatak kuće i ova je prostorija bila jednostavno uređena. Otvorio je orman i izvukao „ensemble polo“ majicu i plave farmerke. Seo je na krevet da ih navuče, primetivši da je poremetio urednu poslaganost više pari farmerki. Ustao je i veoma pažljivo popravio sve ivice, dok gomila ponovo nije poprimila savršene proporcije.

– Opsesivno sam kompulzivan? Možda – pitao je i odgovarao mrmljajući.

Bret je od detinjstva išao u vojnu školu, pa u srednju vojnu, pa u vojsku, pa...

Šišao je niz stepenice i otvorio ostavu. Proguravši se pored bicikla, stao je ispred metalnog zidnog sefa. Otkucao je kombinaciju i otvorio. Izvadio je tri crne futrole i potom ih pažljivo spustio na oniču komodu. Iz prve futrole je izvukao pištolj marke „brauning“. Malo ga je vagao u rukama, a onda ga je vratio i zatvorio u sef. Vatreno oružje na teritoriji Velike Britanije je nešto poput najvećeg zla u slučaju najveće nužde. Uostalom, ni „bobi-ji“ ga ne nose još od Drugog svetskog rata. Engleski zakonopisci računaju na englesko džentlmenstvo: ako policija ne koristi vatreno oružje, i kriminalci će se libiti da ga upotrebe. Bret Frampton jeste bio Englez.

Ponovo je prišao futrolama. Izvukao je tanku metalnu palicu. Odsečnim trzajem ruke, vešto i iz zgloba, učinio ju je trostruko dužom. U poslednjoj futrola nalazio se predmet koji je podsećao na nož sa rupom u dršci. Taj otvor je omogućavao da se ovo oružje zavrti oko prsta.

– Kao revolver, ali mnogo bolje – prošaputao je,

nežno dodirujući sečivo, zakošeno kao na „kukri“ noževima koje su Gurke koristile u britanskoj vojsci.

Kada je proverio ispravnost oružja, lagano ga je zavukao u pojas farmerki.

– Lambada – izgovorio je kroz osmeh, zanjihavši se u bokovima.

Promeškoltio se u struku levo-desno još nekoliko puta i, kada je utvrdio da ga nigde ništa ne žulja, izašao je iz kuće.

Ako su ulice bile puste u tri popodne, sada u devet uveče bile su avetinjski puste. Bez obzira što je bila sredina leta, engleska kiša je neprikosnoveno padala. Nije poneo kišobran, pa je koračao uz izloge prodavnica u centru kako bi se zaklonio od ne prejakog, ali upornog pljuska. Izlozi su imali i drugu funkciju. Omogućavali su mu potpunu preglednost.

Niko ga nije pratio. Približavao se visećoj reklami u obliku tri šljašteće krune. Na samo dva metra od ulaza vrata paba su se naglo i bučno otvorila, kao da su eksplodirala. I da je pokušao, ne bi uspeo da reaguje ili da bilo šta predupredi. Zalepio se leđima za zid.

– Blejdraner, crkni! – prošištao je.

U ovakvim situacijama bi se uvek setio scene iz istoimenog filma: već premoreni Harison Ford nalazi se u liftu, vrata se naglo otvaraju, a on istovremeno poteže pištolj.

– Pacerska bljuvotina! – psovao je Bret kad god bi gledao ovaj kadar. – To je, momak, ne-mo-gu-ćeee! – unosio bi se u ekran te-ve-a. – Brzina svetlosti, snaga lava... ne vre-di, ne vre-di!

Bret jeste bio istomišljenik pripadnika britanskog SAS-a: „Ko se usuđuje, pobeđuje!“, bio je njihov moto, ali je znao da ljudski mozak nije u stanju da obradi informaciju poput upada u lift dovoljnom brzinom da bi telu omogućio da odreaguje, a kamoli da istog trenutka potegne pištolj. Zato se primirio. Nije stigao da izvede nikakav defanzivni manevar. Tako ukopan ostao je samo nemi svedok. Delić sekunde nakon što su se vrata sa treskom otvorila, izletele su dve devojke u klinču. Lica im se nisu videla jer su im glave bile pognute. Divljački su se vukle i čupale za kosu. Gomila razularenih mladića, pa čak i starija gospoda pod gasom, okruživali su ih. Vikali su, hrabрили ih, navijali.

Bret je pomerio jednog od vatrenih navijača da bi ušao u pab. Iznenadila ga je gužva. S obzirom na to koliko je ljudi upravo izašlo iz paba ne bi li pratilo okršaj „amazonki“, nije mu bilo jasno kako su svi ti ljudi mogli biti na jednom mestu pre manje od par minuta.

Iskustvo. Brzim pogledom je odmah uočio svog čoveka na drugom kraju šanka. Leđima je bio okrenut zidu. Pabovi su uglavnom bili mali i skučeni, pa Bret nije prestajao da ispoljava detinje čuđenje njihovom funkcionalnošću, posebno kada su dupke puni. U toj gužvi neki su čak igrali pikado. Uspeo je da se progura do suprotnog kraja drvenog šanka. Ovoga puta su mu pažnju privukle i različite reklame koje su ukrašavale ručke točionika za pivo. Šanker se stvorio ispred njega, kao da ga je očekivao.

Iznenadio se, a to nije voleo da mu se dešava.

– „Pintu Stelle Artois“ – rekao je.

Šanker je samo klimnuo glavom i još jednu kri-glu od pola litre postavio da se toči uz ostale.

Sada je pažljivije osmotrio svog čoveka. Bio je to markantan crnomanjast čovek sa urednim vojničkim brkovima. Bret je po činu bio narednik, a dotični je očigledno bio poručnik. Nije bilo moguće da mu salutira u tom okruženju, pa mu je poštovanje ukazao naklonom glave.

– Bret, znaš da starešinstvo i čin nisu bitni u pabu – rekao je poručnik Ričard Trivet, odlučivši da razgovor započne šalom. Ipak, videlo se da mu nešto nije po volji.

– Znam, Dik, izvini. Navika... Šta se dešava?

– Ne znam odakle... Ispočetka ću. Znaš da sam dobar sa onom Lindom? Plavuša, malo jača, velike...

– Znam – reče Bret.

– Linda ti je u obaveštajnoj, znaš i to. E, pa sinoć mi je, dok smo se igrali Roka Hadsona i Doris Dej, ispričala bizarnu priču. Naime, u Saseksu su prošlog petka pronašli brutalno ubijenu braću blizance Tejlor.

Bret se namrštio i izustio:

– Molim?

– Krajnje je čudno. Kao prvo, ona ne zna da su oni bili u našem timu pre dve godine, inače mi ni za živu glavu ne bi to ispričala. Obrati pažnju, pored leševa su bile bačene i fotografije.

Bret je jedva uspevao da sakrije zaprepašćenje. Ričardovo lice je bivalo sve sivlje.

– Pet fotografija – izgovorio je.

Graja u pabu, buka sa ulice... Sve je stalo na trenutak. Bret je u mislima odlutao u vreme od pre

nekoliko godina. Njegova grupa „sasovaca“ delovala je na području Kosova. Cilj misije je bila likvidacija lokalne političke naoružane grupe koja doprinosi nestabilnosti regiona. Tačno pet osoba. Imena, opis i identitet. Lokacija: Peć.

– Meta na nišanu – izgovorio je mlađi blizanac Henri.

Uvek su zbijali šale na njegov račun zato što je bio jedan minut mlađi od svog brata Harija.

Tri siluete sa neobičnim napravama na glavama, koje su nosiocima omogućavale noćni vid, pod okriljem senki prilazili su maloj oronuloj zgradi. Na jednom slovu na reklami pregorele su sijalice, pa su Englezi naziv na zgradi čitali kao „KA AHA“. Tri senke su uletele unutra i kroz prozor je nakratko sevnula svetlost. Henri je dotrčao sa svog položaja i ušao. Tri crne prikaze nisu reagovala na njegov upad. Stajale su. Beličasti dim se polako uzdizao iz spuštenih cevi prigušivača njihovih automatskih pušaka. Na podu je ležalo pet nenaoružanih tela tinejdžera.

– Brete! – trgao ga je iz razmišljanja Ričard – Linda mi je objasnila da je jedan od uslova povlačenja srpskih tenkova sa Kosova bio i da se identifikuju ubice te dece. Dvojica su unuci lokalnog tajkuna koji je sada ministar u Vladi Srbije.

– Znači, izdali su nas! Neko nas je otkucao Srbima i poslužio na tacni!

U tom trenutku Bret instinktivno pogleda ka ulaznim vratima paba. One devojkice koje su se tukle sada su ulazile zagrljene, ljubile se i smejale. Bile su izgrebane, otečenih usana i raščupane kose. Gomila muškaraca bila je oko njih. Svi su se zabavljali. Bret je iz nekog razloga tu grupu držao na oku.

Nešto mu tu nije štimalo. Nije pronalazio prave reči, ali nešto animalno, instinkt, nešto primalno ga je upozoravalo na opasnost. Iz grupe se u jednom trenutku izdvojio visok crn muškarac. Bio je mlad. Markantan. Dvadeset i neka. Ono što će očigledno jednoga dana sa godinama i kilažom postati ozbiljni mišići, sada su bila vretena i žile. Ričard je, takođe, žargonski rečeno, „bacio oko na metu“.

– Sigurno nije Englez – reče Ričard.

– Još sigurnije da nije lokalac – dodade Bret.

Nezanac je naručio piće. Gledao je pravo ka Bretu i Ričardu. Iako su već ustali sa svojih barskih stolica, sled događaja ih je zatekao. Previše iznenađenja za kratko vreme.

Samo se čulo:

– Kome ti, kučko?

I krigla je prsla o glavu jedne od nesrećnih devojaka.

Sledećih nekoliko trenutaka odvijalo se kao na filmu. Bret i Ričard su se pogledali i razdvojili. Osnovno pravilo najelitnije britanske vojne jedinice koje postoji i zapisano u SAS priručniku, glasi: „Ako se zatekneš u kafanskoj ili uličnoj tuči, onespособi, sruši protivnika i beži dođavola. Nikada se ne zna koliko prijatelja u toj kafani ili ulici ima tvoj protivnik.“ Tako je i bilo. Razdvojeni, oni su se probili ka izlaznim vratima i svako je nestao u svom pravcu.

Bret je umirio disanje. Prišao je svojoj ulici. Niko ga nije pratio do tog trenutka. Jedna senka iza ćoška zlokobno se primicala u njegovom pravcu. Ubrzao je korak i uleteo u kuću. Otključao je sef. Nije osećao strah. Bio je treniran da onespособi više

protivnika odjednom, ali nije voleo što je na privatnom, kućnom terenu. Neka svetost mu je bila narušena. Gotovo da se iznervirao. Nakon svih kutaka na svetu po kojima je ratovao, sada je branio svoj kućni prag. „Brauning“ mu je hladno legao u ruku. Prošao je u dnevnu sobu i kroz prozor spazio lice iz paba koje gleda u pravcu njegove kuće, kao da ga vidi. Podigao je svoj „brauning“ i polako nanišanio. I opet je bio iznenađen. Poslednja misao koja mu je prošla glavom bila je: „Jebiga, triput za jedno veče.“

Jedna ruka mu je zapušila usta, a druga stručno probola grudni koš. Šilom, s leđa.

Poslednje što je čuo bilo je „laku noć“ na srpskom jeziku.

Pošto je prestalo da se trza, telo Breta Framptona sklupčalo se na podu. Krv koja je šiknula iz rane na leđima stapala se sa sokom prosutim po bež tepihu. Markantni crni mladić, ni Englez ni lokalac, ušao je u sobu lagano i bešumno zatvorivši vrata. Čovek u odelu ga je kratko pogledao, nastavljajući da briše šilo. Potom ga je zadenuo za pojas.

– Profesore, ostao nam je još poručnik – rekao je mladić.

– Samo polako, ne budi nestrpljiv. Sad će da se oduzme i da preduzme dodatne mere zaštite. A to smo predvideli... Polako, Vojvoda, i poručnik uskoro pada.